



### PPS-jaarrapportage 2018

De PPS-en die van start zijn gegaan onder aansturing van de topsectoren dienen jaarlijks te rapporteren over de inhoudelijke en financiële voortgang. Voor de inhoudelijke voortgang dient dit format gebruikt te worden. Voor PPS-en die in 2018 zijn afgerond is een apart format "PPS-eindrapportage" beschikbaar.

**De jaarrapportages worden integraal gepubliceerd op de websites van de TKI's/ topsector. Zorg er s.v.p. voor dat er geen vertrouwelijke zaken in de rapportage staat.**

De PPS-jaarrapportages dienen voor 1 maart 2019 te worden aangeleverd bij de TKI's via [info@tkitu.nl](mailto:info@tkitu.nl) of [info@tki-agrifood.nl](mailto:info@tki-agrifood.nl). Voor Wageningen Research loopt de aanlevering via een centraal punt.

Algemene gegevens	
PPS-nummer	<b>TKI-AF-16101</b>
Titel	<b>DATA-FAIR: value creation by data sharing in agri-food business</b>
Thema	<b>Consument &amp; Keten</b>
Uitvoerende kennisinstelling(en)	<b>Wageningen Economic Research</b>
Projectleider onderzoek (naam + emailadres)	<b>Bert Vermeer <a href="mailto:bert.vermeer@wur.nl">bert.vermeer@wur.nl</a> Sjaak Wolfert <a href="mailto:sjaak.wolfert@wur.nl">sjaak.wolfert@wur.nl</a></b>
Penvoerder (namens private partijen)	<b>Peter Preee ZLTO: <a href="mailto:peter.preee@zito.nl">peter.preee@zito.nl</a></b>
Contactpersoon overheid	<b>Sjaak Mesu</b>
Startdatum	<b>1-1-2017</b>
Einddatum	<b>31-12-2019 (oorspronkelijk) – 31-3-2020 (aangepast)</b>

### Goedkeuring penvoerder/consortium

De jaarrapportage dient te worden besproken met de penvoerder/het consortium. De TKI's nemen graag kennis van eventuele opmerkingen over de jaarrapportage.

De penvoerder heeft namens het consortium de jaarrapportage	<input checked="" type="checkbox"/> goedgekeurd <input type="checkbox"/> niet goedgekeurd
Eventuele opmerkingen over de jaarrapportage:	

### Planning en voortgang (indien er wijzigingen zijn t.o.v. het projectplan svp toelichten)

Loopt de PPS volgens planning?	
Zijn er wijzigingen in het consortium/de projectpartners?	Partner ProAgrica heeft het consortium verlaten
Is er sprake van vertraging en/of uitgestelde opleverdatum?	Oorspronkelijke einddatum was 31-12-2019. Aangepaste einddatum is 31-3-2020
Is er sprake van inhoudelijke knelpunten, geef een korte beschrijving	
Is er sprake van afwijkingen van het ingezette budget/de begroting?	Door uittreding partner ProAgrica is er een budgetvermindering. Eén van de huidige partners kijkt of een extra bijdrage mogelijk is.

### Korte omschrijving inhoud/doel PPS

Data, als grondstof voor monitoring, planning en sturing van processen, wordt steeds belangrijker in onze samenleving. Deze ontwikkeling wordt versterkt door het opkomende Internet of Things (IoT) waarin allerlei sensors, apparaten e.d. met elkaar verbonden zijn en real-time data kunnen leveren. Wereldwijd wordt de agri-food sector door deze ontwikkeling

beïnvloed en voor Nederland is het belangrijk om hiervan te profiteren en tegelijkertijd een leidende positie in te nemen.

Data krijgt veelal waarde door ze te combineren en aggregeren. Delen van data tussen bedrijven in de keten is daarbij belangrijk. Hoewel diverse bedrijven stappen in deze richting hebben gezet, stagneert deze ontwikkeling door discussies over eigendom van data en ontbreken van een goed businessmodel om de waarde van data te delen. Ook zijn applicaties moeilijk uitwisselbaar zijn tussen diverse platforms, apparaten en gebruikers. De voordelen voor boeren staan vaak minder centraal dan die voor de agri-business, wat het risico van weerstand tegen big data met zich meebrengt.

Het DATA-FAIR project wil de innovatie versnellen door het organiseren van 8 grootschalige trials door het bedrijfsleven waarin een aantal data- en IoT-gebaseerde apps & services ontwikkeld worden waarbij data rondom het boerenbedrijf gedeeld wordt tussen diverse platforms en toegevoegde waarde gecreëerd wordt. De boer blijft hierbij aan de knoppen en bepaalt welke data gedeeld wordt, met wie en onder welke voorwaarden.

## Resultaten 2018

Data krijgt waarde door combineren en aggregeren. Delen van data tussen bedrijven in keten is belangrijk, maar komt te traag op gang. Op dit moment lijken veel bedrijven al op deze ontwikkeling in te spelen, met name door het creëren van platforms waarop data wordt verzameld en gecombineerd. Echter, succesvolle toepassingen ontstaan alleen als meerdere datasets (private, IoT en open data) gedeeld kunnen worden. Daarvoor is het noodzakelijk dat verschillende toepassingen en platforms makkelijk data kunnen delen en vooral dat dit voor de boer makkelijk wordt gemaakt en hij er ook voordeel van heeft.

In het project worden duidelijke afspraken gemaakt worden over het gebruik van data, privacy en beveiliging. Uiteindelijk gaat dit alleen maar gebeuren als per toepassing de partners structurele afspraken maken over datagebruik, business model en de governance. We zoeken naar modellen waarin spelers met elkaar kunnen samenwerken met behoud van eigen identiteit en business model. Er wordt ervaring opgedaan in het maken van afspraken over eigendom van data, governance van de applicatie en een businessmodel. Deze ervaringen worden op langere termijn concreet vastgelegd in organisaties, architectuur en infrastructuur.

Wat leverde het project op in 2018

- Middels een aantal trials worden diverse technische zaken gerealiseerd: zowel concrete applicaties als koppelingen.
- Interactie in het project is goed op gang gekomen: tussen trials en werkpakketten, maar ook tussen diverse bedrijfsleven partners binnen en buiten DATA-FAIR
- Boereninbreng in aantal trials via focusgroepen.
- Ondersteunende werkpakketten vervullen een belangrijke rol: ze houden de voortgang erin en faciliteren gesprekken tussen diverse partijen;
- Organiseren projectbijeenkomsten i.s.m. RVO over data-uitwisseling en webservices; projectbijeenkomst over governance, 'Code of Conduct' en ethiek; rapport Platform Analyse rondom delen van data;
- Interactie met externe partijen (JoinData) is complex maar vordert.
- Op Europees niveau wordt samengewerkt met IoF2020 en recentelijk SmartAgriHubs, met name op het vlak van Business Modelling, Governance en Ethics. Recent ook overlap met referentie informatiemodellen.

**Aantal opgeleverde producten in 2018** (geef in een bijlage de titels en/of omschrijvingen van de producten of een link naar de producten op de projectwebsite of andere openbare websites)

Wetenschappelijke artikelen / conference proceeding	Rapporten	Artikelen in vakbladen	Inleidingen/workshops
1		1	11

**Titels/omschrijvingen van belangrijkste producten in 2018 (max. 5) en hun doelgroepen**

1. Krijn Poppe. **Data governance in Agriculture and Food**. Keynote at World Bank. March 2018, Washington DC  
Doelgroepen: internationale beleidsmakers/investeerders

2. Sjaak Wolfert. **DATA-FAIR – value creation by data sharing**. Presentation at the 4th Dutch Bio-Informatics & Systems Biology conference in Lunteren, 15-16 May 2018, Lunteren, The Netherlands  
Doelgroepen: wetenschappers (data scientists)
3. Op 27 Sep. heeft Sjaak Wolfert met Anne-Charlotte Hoes de **WUR company day Big Data – sub session 'Governance and Business Models of Big Data'** georganiseerd. Daarin een panel met Borg Exelmans, Hans Huijbers, Gustaaf Haan en Jos Verstegen.  
Doelgroepen: bedrijfsleven
4. 28 September: **DATA-FAIR workshop** met o.a. sessie over ethiek van data delen door Simone van der Burg  
Doelgroepen: DATA-FAIR partners
5. **Masterclass 'Towards Data-Driven Agri-Food Business'** i.s.m. Wageningen Academy gegeven door Sjaak Wolfert, Marc-Jeroen Bogaardt en Gerben Splinter.  
Doelgroepen: bedrijfsleven, beleidsmakers, onderzoekers

**Bijlage: Titels/omschrijvingen van alle producten in 2018 of een link naar deze producten op de projectwebsite of andere publieke websites**

Kennisonline:

<https://www.wur.nl/nl/Onderzoek-Resultaten/Onderzoeksprojecten-LNV/Expertisegebieden/kennisonline/AF-16101-Data-Fair.htm>

**Artikelen:**

Krijn Poppe, Jos Verstegen en Sjaak Wolfert, **Collective Action in Farm Data Management**. ICA conference 2018, 6 Jul. 2018, Wageningen, The Netherlands.

Hardeman, E., 2018. **De agrarische revolutie: high-tech toepassingen van smart farming**. Ruimte + Wonen 99, 10. *Op basis van interview met Sjaak Wolfert*

**Inleidingen/workshops:**

Krijn Poppe. **Data governance in Agriculture and Food**. Keynote at World Bank. March 2018, Washington DC. [https://www.slideshare.net/krijn\\_poppe/data-governance-presentation-at-the-world-bank](https://www.slideshare.net/krijn_poppe/data-governance-presentation-at-the-world-bank)

Sjaak Wolfert. **DATA-FAIR – value creation by data sharing**. Presentation at the 4th Dutch Bio-Informatics & Systems Biology conference in Lunteren, 15-16 May 2018, Lunteren, The Netherlands

Sjaak Wolfert. **Opportunities and challenges for the potential use of Big Data sources to create agri-environmental indicators**. OECD-Luke workshop, 30 May 2018, Helsinki Finland. <https://www.slideshare.net/SjaakWolfert/opportunities-and-challenges-for-the-potential-use-of-big-data-sources-to-create-agrienvironmental-indicators>

Sjaak Wolfert. **Towards data-driven agri-food business**. Global Dairy Farmers congress, 20 Jun. 2018, Utrecht, The Netherlands. <https://www.slideshare.net/SjaakWolfert/towards-datadriven-agrifood-business>

Op 21 juni hebben Sjaak, Marc-Jeroen en Gerben een workshop **Towards data-driven agri-food business** gegeven op de VIV Europe.

Sjaak Wolfert, 2018. **Collaboration and the New Farm Landscape**. Presentation at the Connected Agriculture and Construction Forum, 24-25 Oct. 2018, Berlin, Germany. <https://www.slideshare.net/SjaakWolfert/collaboration-and-the-new-farm-landscape>

Van 9-12 Sep. is Sjaak Wolfert naar het IEEE International Symposium on Personal, Indoor and Mobile Radio Communications (<http://pimrc2018.ieee-pimrc.org/>) in Bologna geweest en heeft een

panel gemodereerd over '**A world of Networked Agro-food Sustainability**' met Srđan Krčo, Stefano Giordano, Francesco Mazzola en Marcelo Sampaio de Alencar.

Op 27 Sep. heeft Sjaak Wolfert met Anne-Charlotte Hoes de WUR company day Big Data – sub session '**Governance and Business Models of Big Data**' georganiseerd. Daarin een panel met Borg Exelmans, Hans Huijbers, Gustaaf Haan en Jos Verstegen.

28 September: **DATA-FAIR workshop** met o.a. sessie over ethiek van data delen door Simone van der Burg

Sjaak Wolfert, 2018. **Application of Big Data in enhancing effective decision-making in Agriculture production.** International Agricultural Congress, 13-15 Nov. 2018, Kuala Lumpur, Malaysia. <https://www.slideshare.net/SjaakWolfert/application-of-big-data-in-enhancing-effective-decision-making-in-agricultural-production>

29-30 November: **Masterclass 'Towards Data-Driven Agri-Food Business'** i.s.m. Wageningen Academy gegeven door Sjaak Wolfert, Marc-Jeroen Bogaardt en Gerben Splinter.